№640 ۱۹۱۱ سنه ۱ فیورال

سه‌شنبه

۶۴۰ نچی نومر ۱۳۲۹ سنه ۱۴ صفر

ГАЗЕТА
„ЮЛДУЗЪ"
Цѣна 4 руб. на годъ
Редакція и Контора:
Казань, номера „Болгаръ" № 19-й.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ"
Russie, Kazan, redaction
„Julduz".
Плата за объявленія:
(25) и (15) коп.
Телефонъ № 748

آلتنچی سنه

یولدز

آلتنچی سنه

«یولدز»
یکشنبه، سه‌شنبه و پنجشنبه کونلرنده هفته‌ده اوچ مرتبه نشر ایدلور، ملی جریدهٔ ترکیه‌در.
بهاسی: بر سنه اوچون دورت صوم، آلتی آی اوچون ایکی صوم، اوچ آی اوچون بر صوم ۲۰ بیتدر.
آدرس آلماشدرو ۲۸ تین.
اداره‌سی بچه‌ن بازارنده «بلغار» مسافرخانه‌سنده ۱۹ نچی نومرده‌در.

تنبه الغافلین

ترجمه‌سی‌نڭ ایکنچی جزئی باصلوب چقدی. امام‌لرغه وعظ سویله‌ر اوچون آلورغه توصیه ایتەمز.

	بهاسی	پوچته ایله
۱ نچی جزء مجلد	۱ صوم ۲۰ تین	۱ صوم ۴۵ تین
۲ نچی جزء مجلد	« ۱ « ۲۰	« ۱ « ۴۵

آدرس: Казань „Маарифъ"

باصیله باشلادی
تاتارچه عربچه لغت کتابی

بو کتاب، خلقمز آراسنده کوبدن بیرلی مقبول و مستعمل بولغان اخترى کبیرنڭ ترجمه‌سی‌در. فقط اختری کبیر اوزیگنه بولمای قاموس عربی و بوندن باشقه معتبر لغت کتابلرندن استفاده ایله تکمیل ایتولمشدر. عربی سوزلر ایره‌ڭ حرفدن جیولوب حرکه‌لی بولاچق و معنی‌سی واق حرفدن جیولاچقدر.

آدریس: Казань „Сабахъ"

یاگاغنه باصلوب چقدی.

قصقه‌چه جغرافیه (رسملی) ز. امین اثری ۲۵ تین پوچته ایله ۳۱ تین
علم‌حال III (معاملات) ی. خلیلی « ۲۰ « « « ۲۴ «
آناتلی I ع. قصمتی « ۱۵ « « « ۱۹ «
کربووهم آنلارنی صاقلاو. ف. ابراهیموا « ۱۰ « « « ۱۲ «

کوبلب آلور اوچون آدریس: Казань „Юлъ"

احمد گرای حسنی و شرکاسی طرفندن باصلغان درس کتابلری:

رسملی علم حیوانات

مرتبی: ادریس حمدی ۱۲۰ صحیفه و ۸۵ رسملی. زور قوله، باخشی کاغذده نفیس روشده باصلغان. ایڭ صوڭغی ومشهور ازلردن جیلوب ایکنچی دفعه اولارق طبع قیلنغان‌بو نادر اثر رشدی مکتبلر پروغرامینه کرتلورگه موافق بر درس کتابیدر. بهاسی ۳۵ تین، پوچته ایله ییبه‌رورگه ۴۱ تین. کوبلب اسکیدکه!

منتظم قرائت کتابی

برنچی جزء. مرتبی: سلطان رحمتقل. ۶۰ صحیفه‌لك. زور قوله، باخشی کاغذده نفیس روشده باصلغان. بو کونگه قدر ترتیب قیلنغان قرائت کتابلری آراسنده مندرجاتینڭ یاخشیلغی وعباره‌سینڭ آچقلغی جهتدن ابتدائی ورشدی مکتبلرنڭ درس پروغراملرینه کرتلورگه ایڭ تیش بر کتابدر. بهاسی ۱۵ تین، پوچته ایله ییبه‌رورگه ۱۹ تین. کوبلب اسکیدکه!

مراجعت اوچون آدرس: г. Казань, „Гасръ".

برادران کریموفلر تجارتخانه‌سی

قزانده، اوفاده هم اورنبورغده

یا پاسده‌گی اسرار	۱ صوم ۳۰ تین
آوروپاده برجولان بر جلد ترکچه	۸ « « «
پاره قوتی رومان مصور ایکی جلد ترکچه	۵ « ۵۰ «
سجل عثمانی تاریخ بیش جلد ترکچه	۵ « ۵۰ «
سیمون ماری ترکچه رومان بر جلد	۱ « ۸۰ «
سیاحت ژورنالی ترکچه مصور	۱ « ۲۰ «
ترك تاریخی ترکچه بر جلد	۲ « « «

استه‌گن کشیلرگه شول کتابلر پوچته برله‌ن هر طرفقه کوندرلور. لکن زادتقه یه‌رورگه تیوش. چونکه زادتقه‌سز زاکازلر قبول ایدلمیدر. زادتقه اوچون پوچته مارکه‌سی مقبول.

Казанъ, Уфа. Оренбургъ: Бр. КАРИМОВЫМЪ.

اسچوطلر، خط بلانکه‌لری، کانۆیرتلر، مسلمانچه غرافالی کانتور کنیگه‌لری، ۋیزیت، تبریك وفیرمه کارتوچکه‌لری، پریسکورانت وباشقه مطبعه، کتاب توبله‌و ولیناولنه اشلری کیره‌ك کشیلر اورنبورغده هم اوفاده‌غی

کریموف، حسینوف و شرکاسی‌نڭ

مطبعه‌لرینه مراجعت ایتسونلر.
اشله‌و نفیس، چیستا، ماتور هم تیز
بهالری بارلق مطبعه‌لردنڭ آرزانراق.
آدریس: Оренбургъ یاکه Уфа Т-ву Каримовъ, Хусаиновъ и Ко.

ایلیکترو تیاتر «سۋیت»

مسکاوسکی اورامده، اشچیغلوف یورطنده
سیانس هر کون کیچ ۴ ساعتده باشلانه.

دوشنبه، سه‌شنبه هم چهارشنبه کونلرده کورسه‌تله‌چك رسملر:
۱) فرانسوز پادشاهی ناپالیون بوناپارت (تاریخی دراما) ۲ سیریه ۷۰۰ میتر اوزنلغنده ۲) اوگزلرنڭ زور صوغشی (طبیعت‌دن) ۳) آوغوست‌نڭ یغوسی بیك قاتی (کولکی) ۴) عرب سحر- چیسی (تورلی بویاوده) ۵) قباحت مسافر (کولکی) ۶) پالیتسیه ۲۰۰۰ نچی یلده (توقتاوسز کولکی).

کارتینه‌لر دوشنبه و پنجشنبه کونلرده آلماشنادر.
آنتراکت وقتلرنده هم سیانس وقتنده بیش کشیدن مرکب استرونی آرکیستر هر تورلی مسلمان کویلری اوینایاچقدر.

«یولدز»

نڭ آلتنچی سنه دوامیه‌سی اولان ۱۹۱۱ نچی یل اوچون مشتری قبول ایدله‌در.

هم بر یوللی دورت صوم ییبه‌روب بریللق مشتری بولوب یازلغان کشیلرگه „روستان" اسملی اصول جدیده ایله روس تلی اویره‌ته‌طورغان زور بر کتاب هدیه ایدله‌چکدر.

روسیه‌ده‌گی هر بر پوچته خانه‌لرده «یولدز» گازیته‌سینه مشتری قبول ایدله‌در. «یولدز» گازیته‌سینه یازلو اراده‌سنده بولغان کشیلرگه آقچه‌لرن پوچته‌خانه‌گه کرتوب بیرب اوزلری‌نڭ آدرسلرن یازدروب کوۋیتانسیه آلورغه ممکندر.

«یولدز» نڭ بر سنه‌لگی دورت صوم، آلتی آیلغی ایکی صوم اوچ آیلغی بر صوم ۲۰ تین‌در. بر صوم‌غنه ییبه‌رگان کشیلرگه گازیته ایکی آیغنه کوندریلور.

Ал. М. Бурляндъ تش طبیبی
آلیکساندر مادکوۋیچ بورله‌ند آورولرنی هر کون ۹ دن ۴ که قدر قبول ایته. بخۋینسکی هم بچه‌ن بازاری اوراملری چاتنده برادران کریمفلر یورطنده.

بلغاریه مسلمانلری.

بلغاریه‌نڭ ترکیه‌دن تمام آیرلوب اوز باشینه مستقل بر مملکت بولغانی معلوم‌در. شویله ایسه‌ده، بلغاریه‌ده آلتی یوز مڭگه یاقن اهل اسلام اولدیغندن بو مسلمانلر دین اشلرنده ترکیه شیخ الاسلامینه مربوط بولوب قالغانلر. بو خصوصده‌غی معاهده خارجیه وزیری رفعت پاشا ایله بلغاریه وکیلی له‌پچف آراسنده ۱۹۰۹ نچی سنه ۶ نچی آپریلده عقد وامضا قیلنغان. سیگز ماده‌دن عبارت بو مقاوله صراط مستقیم مجموعه‌سنده نقل قیلندی. اجمالن بزده کوچره‌مز:

۱) بلغاریه پایتختی صوفیه شهرنده بر باش‌مفتی بولوب باشقه شهرلرده‌گی مفتیلرگه رئیس صانالاچق. بو مفتی اوزی ترکیه شیخ الاسلامی ایله مناسبتده بولناچق.

۲) هر رایونده مفتیلرنی بلغاریه مسلمانلری اوزلری صایلایاچقلر. باش مفتیگه فتوا منشورن ترکیه شیخ الاسلامی بیره. باشقه مفتیلرنڭ منشورلری باش مفتیدن بیرله‌چك.

۳) مفتیلر امور دینیه‌ده ترکیه شیخ الاسلامی ایله مناسبتده بولسه‌لرده، بلغاریه حکومتینڭ رسمی مأمورلرندن صانالاچقلر. باشقه مأمورلر حقنده یورگان نظاملرنڭ هر نوعی بونلر حقنده‌ده یوریه‌چك.

۴) مفتیلر طرفندن چغارلغان فتوا واحکام دینیه باش‌مفتی طرفندن تدقیق ایدله‌چك. موافق شرع بولوب بولماوی حقنده مفتیلر آراسنده اختلاف چقسه، اش شیخ الاسلام قرارینه طابشرلاچق.

۵) مسجد، مدرسه، وقف، میراث، وصیت، نکاح، طلاق وقبرستان اشلری مفتیلر قاراماغنده بولاچق.

۶) مسجدلر ومدرسه‌لر فائده‌سینه بلغاریه خزینه‌سندن چیرکه‌ولرگه بیرلگان آقچه‌غه ماسنده یل صاین بر مقدار آقچه‌بیرله باراچق.

۷) بلغاریه حکومتی مسجد، مدرسه، تکیه وتربه کبی دینی بنالرنڭ هیچ برسن واتدرماسقه ووقف بیرلرنی بترمسکه تییش. ضرورت بولغان وقتده بوخصوصده باش‌مفتی ایله‌مذاکره قیلوب بنالرنی کوچرو وآلما- شدرو ممکن بولاچقدر.

۸) یولغه صالنغانچی بلغاریه حکومتی بو اشلرنی مخصوص بر کامیسیه آرقلی اجرا قیلاچقدر.

دولت دوماسی

۲۹ نچی غینوار مجلسی کنه‌ز ۋولکونسکی تحت ریاستنده ایسرکلککه قارشی طورو حقنده‌غی نظام لائحه‌سن مذاکره ایله باشلاندی.

بولات-خلف آراسنده معارف طارالغاچ هم ایسرکلککه قارشی طوروا اوچون اوبشینه‌لرباصارغه حریت بولغاچقنه، ایسرکلککه قارشی طورورغه ممکن بولاچغن سویلی. اگر دوما هم حکومت روسیه خلقن آراقیدن ترلدررگه چنلاب تله‌سه‌لر، ۱۰-۱۵ یلدن برده آراقی صاتماسقه قرار بیرورگه کیره‌ك. شونڭ اوچون طرو داۋیکلر آراقی صاتونی یل صاین اوندن براۋلش کیمته‌بارو حقنده بر لائحه کرته‌چکلر-دی.

برنچی زاخاریف ایسرکلککه قارشی طورورغه خلقنی دینی تربیه ایله تربیه قیلغان وقتده‌غنه ممکن بولاچق-دی. شونڭ اوچون حریت دینیه اساسن تمام معیشتکه تطبیق ایتونی معقول کوره.

پاۋلوۋیچ-لائحه‌نڭ هر بر ماده‌سن آیرم-آیرم انتقاد قیلغاننڭ صوڭنده‌ئه‌یته: کچکنه صاوتلرده آراقی صاتونی بترو ایسرکلکنی آرتدراچق‌غنه هم اچملك صاتاطورغان اورنلرنی کیمتو ایله یاشرتن صاتوغه قارشی طورو بیك اوڭایسز بولاچق-دی. چیلیشوف پاۋلوۋیچ‌نڭ بعض سوزلرن تصحیح ایته.

پریدکالن-کوبره‌گی آراقی صاتودن کیلگان داخود ایله طورا طورغان دوما اعضالرینه، ایسرکلکنڭ ضررن اثبات ایتونی امیدسز براش حساب ایته. هم اگر ایسرکلککه قارشی طورو حقنده سویله‌رگه طوغری کیلسه اوکته بریستلردن بیگره‌ك ساتسیال-دیموکراتلرغه سویله‌رگه کیره‌ك، چونکه ایسرکلك حکومت ایله بایلر اوستنلگی بلاتوگل، بلکه کره‌ستیانلر ایله اشچیلر اوستنده‌گی آورلق. شونڭ اوچون برگه اویوشقان اشچیلر وکره‌ستیانلرنڭ اوزلرینه ایسرکلککه قارشی طورورغه حکومت مانع بولماسقه کیره‌ك-دی.

اسکاراخودف-اوزینڭ کورگانلری هم ایشتکانلری ایله طرخان، یاکوتسکی اطرافنده هم اوب یلغه‌سی بوینده، شمالی اینارودیسلر نیچك اچرلگانلگن هم آنلرنڭ قیمتلی ماللرن یوق بهاسینه آلو اوچون اوچون اچملککه نی درجه‌ده محبتلری آرتدرلغانن سویلی. بونده‌غی اینارودیسلر آراقی برابرینه اوزلرینڭ بتون عائله‌سی ایله اشله‌ب طابقان نرسه‌لرن‌گنه بیرو توگل، حتی بتون قورالرن، کیملرن بیره‌لر هم آقچه آلوب کیتواورنینه، آراقی آلوب کیته‌لر-دی. هم بو شمالی خلقنی آراقی تأثیرندن قوتلدرورغه طرشورغه کیره‌کلگی حقنده خلق وکیللرینه مراجعت ایته.

یپیسکوب میتروفان-هر کم طرفندن ضررلی دیب اعتقاد ایتلگان اچملکنی، بعض کشیلرنڭ فائده‌لی دییووینه عجبسنه، آراقی اچونڭ ضرری اچلگان آراقی‌نڭ کوبلگینه قاراب یورووی هم آز اچکانده ضررسز بولووی حقنده‌غی سوزلر برسی‌ده کوڭلدن ئه‌یتلگان سوزلر توگل هم بوندن برده یاخشی نتیجه کوته‌رگه ممکن توگل. فقط «آراقی-آغو» دیب یازلغان فلاك ایله گنه ایسرکلککه قارشی طوررغه ممکن. حکومت بو حقده تدبیرلرنڭ هیچ برسن‌ده اوچلاب چغو احتمالی یوق، چونکه اچملك صاتودن کیلگان فائده‌نڭ همان آرتا بارووی، حکومتنڭ ایسرکلککه قارشی طورورغه تله‌ون بتونله‌ی بترگان-دی. هم روسیه‌ده ایسرکلکنڭ نی درجه آرتا باروون مفصل بیان قیلغاننڭ صوڭنده، روسیه‌ده باشقه مملکتلرگه قاراغانده آز آراق اچله دیگان فکردن قایتورغه کیره‌ك-دیب کیڭاش بیره. هم خلق اوزی ایسرکلکنڭ ناچارلغن بلوب اوزی قارشی طورورغه کیره‌ك، چونکه تجربه بوینچه معلوم بولدیغینه کوره، خلقنڭ یاردمی بولماغانده، برده گوزه‌ل نتیجه‌لر چغاچق توگل-دی.

بوندن صوڭ سویله‌یه‌چك کشیلرنی بو حقده فقط اونار مینوت‌قنه سویله‌تورگه قرار بیرله.

طاعون حقنده

دنیاده هیچ بر صوغش هیچ بر خسته‌لك طاعون مرضی شیکللی قورقنچلی توگل. نی قدر زور قورقنچلی وباآورووی‌ده طاعون (چوما) مرضی قارشیسنده بیك یوواش بر آوروغه حساب ایدله. وبا ایله آوری باشلاغان کشیگه دوا ایله یاردم ایتو، هر تورلی طبی وفنی یاردملر ایله وبائله‌ککان کشیلرنی اولمدن قوتلدرو ممکن. آنڭ طارالووینه‌ده قارشی طورو وطاعون مرضینه قارشی طورودن کوب جیڭل. وبائله‌ککان کشیلرنڭ نظارت یاخشی بولغان اورنلرده یوزدن ایللیسی بلکه آرتغراغی قوتلوب قالا. اما اوبکه‌ده بولاطورغان طاعون خسته‌لغینه ئله‌ککان کشینڭ هیچ برسی ترلمی. یوز کشیگه ئله‌ککان بولسه، ایکی کون اچنده هیچ برسی قالمیچی اولوب بته‌لر. بلکه کیله‌چك زمانلرده بو آوروغه قارشی‌ده بر دوا طابلور، لکن حاضرگی کونده طاعونغه قارشی هیچ بر تورلی دواکار قیلمی. شول سببدن بو آفتدن بو قورقنچلی بلادن صاقلانو آرقاسنده‌غنه قوتلورغه ممکن. حاضرگه بو خسته‌لك قتای مملکتنده بیك نق طارالدی. بتون مملکتنده کونینه نیچه‌شه‌رمڭ کشی بو آوروایله آوروب دنیادن کیتوب طورالر. اگرده آورونڭ طارالووینه بیك نق قارشی طورلماسه قتای خلقینڭ یارتیسی حتی یارتیسندن آرتغراغی‌ده اولوب بته‌رگه ممکن، آوروقوتله‌نگان صاین آنڭ چیتلرگه طارالووی‌ده ممکندر. قتای مملکتندن کیله طورغان چایلر اچنده طاعون میقروبلری بولو، وشونڭ آرقاسنده چای استعمال ایتله‌طورغان بیرلرنڭ همه‌سینه طاعون مرضی طارالوب کوب بیرلرده هلاکتلر

بولو احتمالی بیك یاقن احتماللردندر. یاپونیه حکومتی قتای مملکتینه بیك یاقن بولدقدن، بوخوفنك زورلغن آڭلاب، اوزینك مملکتن آفتدن صاقلاو اوچون زور تدبیرلرگه کرشدی. بواش روسیه حکومتی اوچون‌ده بیك مهم ایسه‌ده، روسیه حکومتی قتای مملکتی اچنده چوما خلافینه هیچ برتورلی تدبیرلر قیلمی. بوحقده کوره‌شو اوچون قتاینك اوزینه کامل اختیار بیره. قتاینك داخلی اشلرینه قاتشونی حقوق بین الملل قاعده‌لرینه خلافلق دیب بله. «ناۋوی ۋریمه» گازیته‌سی بوحقده اوزطرفندن اوشبو سوزلرنی یازا:

«حقوق بین الملل قاعده‌لری صلح زماننده‌غنه رعایه ایدله طورغان قاعده‌لردر. مملکتلر آراسنده صلحلر بتوهم صوغشلر باشلانو ایله اول قاعده‌لرگه رعایه بته. صوغش زمانلرنده بتونله‌ی ایکنچی یاڭا قاعده‌لر رعایه ایدله، صوغش نی قدرزور مهلك نرسه ایسه‌ده اول چوما خسته‌لغی شیکللی خوفلی توگل. آنی اوزنك تله‌گان وقتده طوقتاتورغه ممکن، اما بونده هیچ برچاره یوق. اگرده قتای حکومتی اوزینك مملکتنده‌گی چومانی بتررگه سعی قیلماسه، سعی قیلوب‌ده آنی بتررگه مقتدر بولماسه، آنك داخلی اشلرینه قاتشیچی طورو، اول خسته‌لقنی بتررگه طرشماو عدالت ضاناماسه کیره‌ك. بوحقده قاتشمی طورونی حقوق بین المللگه رعایه دیب بولمی. حاضرگی بوآفت زماننی صلح زمانینه قیاس ممکن توگل. یاپون حکومتی بوخوفنك درجه‌سن بیك یاخشی آڭلاغانلقدن آلدن آیاغن کییندی. خسته‌لقنی طاراتماو اوچون تدبیرلر قیلورغه بیك نتی کرشدی. بزنك ایله ایکی آراده‌غی حدودلرنك اوزونلغی نیچه ملڭ چاقرملر بار. حدودنی صاقلی طورغان صانچی عسکرلر ایله گنه چومانك روسیه‌گه کروون منع قیلوب بولمایاچق. چوما برمرتبه کیلوب کرگاندن صوڭ آنی بیك تیزگنه بتروب بولماس. اگرده برحکومت اوزینك مملکتی اچنده‌گی خسته‌لقلر ایله کوره‌شورگه مقتدر بولمادقدن، آورونی چیت مملکتلرگه‌ده طاراتوب شول آورووی ایله چیت مملکتلرنك خلقینك قرلووینه سببچی بولسه آنی نیچك ایتوب صلحدار برمملکت دیب حساب ایته‌رگه کیره‌ك ده آنك حقنه نیچك ایتوب حقوق بین المللگه رعایه ایده‌مز دیب سکوت قیلوب طوررغه کیره‌ك. بزگه بوحقده حاضر بیك انقلاب کوره‌شورگه تییش. بوننك اوچون قتایلر اوزلری بزگه رحمت اوقوسه‌لر کیره‌ك.»

طاعون.

«ناۋوی ۋریمه» گازیته‌سینك خاربین مخبری فودزه‌دانده‌غی طاعون خسته‌لغی حقنده بیك قورقنچ خبرلر یازا.

کونینه یوز، یوز ایللی کشی اولوب طورا. میتلرنی کوموب بتررگه ممکن بولماغانلقدن حاضرگی کونده آنلرنی کیراسین سیبوب اوت توروتوب یاندرالر. یاندررغه حاضرله‌نوب قویلغان انسان گاوده‌لری طاغلر قدر اویه‌لوب یاتا. شهرنك قرق ملڭ قدر خلقندن فقط آلتی ملڭ قدر کشی قالدی. فودزه‌دانغه بارغان کشیلرنك حکایه قیلولرینه قاراغانده آنده میتلرنك باشلری آیاقلری چغوب یاتاطورغان تابوتلر یانینه بالالر جییلشقانلر، اوزلرینك تربیه‌چیلری قالماغانلقدن یوره‌کلرنی طرنارلق آچی قرغانچ طاوشلری ایله یغلاشالر. شهرچیتلرنده اولم آچیسنده طارتشوب یاتاطورغان آورولر بیك کوب. ۱۸نچی غینوارده‌غنه قطای حکومتینك امری ایله میتلر یاندرلا باشلادی. حاضرگه اوچ اسکلادده‌غی ایکی ملڭ یارم قدر میت یاندرلدی. بیك زور چوقورلر قازلغان، اچلری میتلرنك گاوده‌لری ایله آرالاشدروب اوطون ایله طوتورلغان. بونلر اوستینه پاژارنی ناصوسلری ایله کیراسین سیبوب اوت توره‌ته‌لر. برنچی پارتیه تمام یانوب بتکان. ایکنچی پارتیه‌سی اوطون هم کیراسین آزبولغان سببلی یانوب بته آلمیچه یارتیلای یانغان حالده قالغان. میتلرنك کویگان ایتلرن، اتلر کامل اشتها ایله آشیلر. تلی یاڭادن زور زور اسکلادلرده دورت ملڭ قدر میت گاوده‌سی یاندرلماغان هم کوملمه‌گان کوینچه یاتالر.

بونلر اوستینه کون صاین یوز ایللی قدر یاڭا میتلرنك گاوده‌لری اوسته‌له طورا. گرچه هوالر صالقون بولسه‌ده شهرده هوا بیك صاصی. طن آلورغه‌ده امکان یوق. فودزه‌دانغه بارغان کشیلر حاضرگه ایسه‌ن قالغان کشیلرنك ده اولمدن قوتلوب قالاآلولرن امید ایتمیلر.

خولانچین، آشیخه، سینتسیکار، کووان‌چین تسزی هم موکدینده‌ده بلا، فودزه‌دانده‌غیدن کیم توگل. بونلرده‌ده فودزه‌دانده‌غی شیکللی هرکون یوزلرچه میتلرنك گاوده‌لری طاغ بولوب اویوله بارا.

خولانچیده میتلرنی یلغاغه بوز اوستینه توشوروب اویه‌بارالر. یاز کوننده طاشو وقتنده آغوب کیتوب بته‌رلر دیب فرض قیلالر ایمش.

سینتسیکارو اطرافنده محلی طبیبلر تمام اولوب بتکانلر. خسته‌لقنی طوقتاتورغه هیچ برامکان یوق. عسکر آراسنده‌ده خسته‌لق قوتله‌نوب باراديب خبرایته‌لر. هیچ بر ییرگه قاچوب قوتولور حال یوق. چونکه هرییردن برتورلی قورقنچ خبرلر کیلوب طورا. خاربین خلقی کونلرنك جلونی باشلاووندن بیك قورقوب طورالر. چونکه حاضرگی کونده قاتقان میت گاوده‌لرینك کونلر جلنغاچ اروب چروب ییرلرنی هوانی هم صولرنی یوغشلی آورو ایله پچراتاچقلرنده هیچ کم شبهه قیلمیدر. روسیه‌نك بواشکه برده قاتشماوی تییش دیگان فکردن قایتورغه تییش. فودزه‌دان هم آڭا یاقن اورنلرنك همه‌سن یاندرب بتررب هرییرگه صانچی عسکرلر قویارغه کیره‌ك. قتای حکومتی آورونك قوتلیلگن بیك صوڭ آڭلادی. حاضر ایندی آورونی بتررگه برتورلی ده‌چاره طابا آلمی. فودزه‌دان وآنك یول اوستنده‌گی اورنلرده طاعونغه قارشی طورو اشلرن روسلر اوز قوللرینه آلورغه تییش. یوقسه فودزه‌دانده‌غی مرض‌نك روسلر اقامت قیلا طورغان یاقلرغه‌ده چغوونده هیچ شبهه یوق.

خاربینده خلق آراسنده قورقو بیك قوتلی. هرقایسیمز سوله‌مه ایله چلاتلغان آغزلقلر کییوب یوریمز. آنچه‌لرنی کاربولا لوژی کیسلاتا هم سوله‌مالیله یووامز. شولای ده صاقلانوب بتو ممکن توگل. چونکه آشامق اچمك نرسه‌لری همه‌سی قتایلردن آلونا، صوطاشوچیلرده همه‌سی قتایلیلر. شول سببدن هردقیقه صاین آورونك یوغوندن قورقالدر. روسیه حکومتی همانده مساهله قیلا. قتای گازیته‌لرنده طاعون آورون روس طبیبلری قتایلرغه یوقدرالر دیب یازالر. قاراخلق بوسوزلرگه اشانالر. شول سببدن آچوایتوب میتلرن روسلر آراسینه کیترب طاشلیلر.

قرغزلر.

روسیه مسلمانلری آراسنده قرغانچ بر ملت بولسه، اولده: قزاقلر دیوب بلەم.

بوطوغروده، وقت، یولدز، ایدل غزته لرنده بیك کوبدن بیرلی آچی، آچی مقاله‌لر وبیك قورقنچلی خبرلر یازیلا کیلدی.

لکن مین، قزاق آراسینه چغوب جورمزدن و آلارنك چنلابده قزغانچ بولغان طورمشلریله طانشمازدن الك: اول بیچاره‌لرنی، معیشت‌نك صالقن طولقنلری اچنده بیگوك واطلمی طورغانلردر دیوب اویلی ایدم. منه مین بوجای کونلرن قزاقلر آراسنده جوروب اوتکار دیگمدن، آلارنك معیشت وعادتلری ایله طانشدیغمدن، الـکگی فکرم بتونله‌ی اوزگاردی. معیشت‌لرینك قزغانچ ایدوکینه، طورمشلرینك ره‌دلنوی، آلارنی چتلاب آیاغان اشلکلی قهرمانلرغه محتاج بولغانلغینه بیك یاخشیلاب توشوندم. اوقو، اوقتو طوغروسنده بیچاره‌لر چنلابده هوسلی وچنلابده دردلی برخلقدر. بوگنا ایسه: یلینه ۲۰۰، ۳۰۰صوم آنچه توشوروب تورغان ملالرنك هربر قزاق آولنده اوچرامی قالماغانلقلری وکیره‌گنچه تربیه‌لنولری بیوك بردلیلدر. قزاقلر آراسنده آشاب اچوب وبوننك اوستینه کسه‌طوتروب جورگان ملالر- (درست عباره ایله ایتکانده: تاتارلر اچنده قویروق بولغارغه اورن طابالمیچه جبه وجیله‌ن آستندن ملالق صاتوب جوروچی، چی نادانلر) شول قدر کوب بولا طوربده، اول مسکینلرنك، حالی کون صاین نچارلاشا بارووی بیك عجب توسلی طویولا طورغاندر. لکن، یوقاریده ایتلگانچه، آلارنك کم ایکانلکلرینه نقلاب توشونگان کشیلر ایچون برده عجب توگلدر دیوب بلەم.

منه شونك شیکللی قوزغونلر، اول بیچاره لرنك اوقوطوغروسنده بولغان دردلرندن وصاف کوڭللی لکلرندن اوزلری فایده‌لنوب آلارنی، الـکگی نادانلقلرنده وحاضرگی زمان ایچون افراطضررلی بولغان ایسکیلکلرنده طونچوغوب قالوغه مجبور ایته‌لر.

قزاقلرده، شوشی وجدانسزلرنك سوزلرینه آلدانوب، «حضرة علی نسلندنمون، مکه شیخ لرندنمون» دیوب قزل فه‌س آستندن یالغانلاب جورگان پورکیلرنك قابقنلرینه توشوب، حاضرگی طورمشنك (نادانلر ایچون بولغان) طومانلری آراسنده برنی‌کورمینچه قزغانچ حالده یاتالرده یاتالر.

حاصلی: بیچاره‌لر، بتون طورمشلری، بتون قیلانشلری ایله قزغانچلردر. اومسکیگه قاراغان بتون قزاقلر اچنده مینم کوڭلیمه یوانچ بیرگان یالـڭز برتورلیگنه نرسه کورندی.

اوزینك یاشیغنه معلوماتی وآچوق فکری ایله قزاقلرنك آغاروینه طرشقان وتورلی، تورلی آلدانچی ملالرنك طرناقلرندن قوتلولرینه خدمت ایتکان، یاڭی ترتیب ایله بایتاقغنه قزاق بالالرن اوقتوب یاتقان (ادبیات ملیه یاخود نصیحت قزاقیه اسمنده‌گی رساله‌نك محرر وناشری) بریاشکنه قزان جیگتی بار (زین العابدین اسملی).

منه شوشی افندینك غیرت واجتهادلرن کوروب مینم کوڭلم چنلابده قووانیدی. وشونك شیکللی بریاش قهرمانك خدمتلری ایله چنلابده شادلاندی. حقیقة، شونك توسلی قزاق جیگتلری کوبره‌ك کورنگه‌لی باشلاسه، قزاقلر اوچونده زور شادلقدر.

ع. بیگی. م.

خارجی خبرلر

ترکیه. استانبول پالیتسه‌سی باب عالیگه اوصاللر طرفندن اوطتورتلمه دیمیکان دیب شبهه‌گه توشکان هم بوطوغریده تفتیش یاصاغاندن صوڭره باب عالیده خدمت ایتوچیلردن بیش کشینی قولغه آلغان ایدی. آنلرنك همه‌سی اوزلرینك عیبسز ایکانلکلرن سویله‌دیلر. شول سببدن یانغننك نه‌رسه‌دن چقغانلغی معلوم بولغانی یوق ئه‌لی. حاضرده باب عالینی یاڭارتومقده ایکی لائحه ترتیب قیلنغان. بر لائحه‌گه قاراغانده یانغان بنالرنی تعمیر قیلدرو اوچون، ۴۲۰ ملڭ صوم ایکنچی لائحه‌گه نظرا بوتون کورپوسنی یاڭادن صالدرو اوچون ۹۰۰ ملڭ صوم مصارف کیره‌ك بولاچق.

◈◈

آلبانیه‌دن چورناگوریه‌غه قاچقان آرناودلر ترکلرگه ضرر کیترولرنده همان دوام ایته‌لر. بوندن مقدم آنلر یاشرن ره‌وشده ترکیه اچینه کروب، عسکرگه هجوم ایتکانلر هم ایکی آولنی طالاغانلر ایدی. بوکونلرده ترك عسکرلری ترکیه وچورناگوریه حدودنده آرناودلرنی صاقلاب طورغانلر ایکان. آنلر قارشیسینه چورناگوریه صالداتلری کیلوب چقغانلقدن، ایکی آراده مصادمه واقع بولغان. هرایکی طرفدن برنیچه کشی مقتول ومجروح بولغان.

آرناودلر ترکیه ایله چورناگوریه آراسنده صوغش باشلانغان تقدیرده، ترکیه‌گه قارشی باراچقلرن اعلام ایتکانلر. ترکیه حکومتی آرناودلرنی کیری آلبانیه‌غه قایتارو اوچون، عفوعمومی بیرمکچی بولا، دیب استانبولدن خبر بیره‌لر.

◈◈

بوسنه ترکیه‌ده قش بیك قاتی بولدی. استانبولده برنیچه آتنادن بیرلی قار یاوا هم دیگز طرفدن صالقن ییل ایسکه‌له‌ب طورا. کچوك آزیه‌ده ۳ آرشین قدر قار یاودی. صالقنلق کوبسنچه ۳۲ درجه‌گه بیته. فرات ودجله یلغالری طوڭدی ایندی. کوب ییرده پوچته‌لر یورودن طوقتالدی. آشاملق، اچملك نه‌رسه‌لرینك‌ده بهالری کوته‌رلدی. یوللرده قاتوب ئولـگان کشیلرده بولغالادی. بعض ییرلرده آچ بوریلر آوللرغه کیلوب حیوانلرغه هجوم ایتوب یوریلر.

◈◈

حاضرگی کونده ترکلر آراسنده تیمر یوللر صالو اوچون، فرانسوزلرغه امتیاز بیرو فکری قوّتله‌نگان. بغدادیولینك بصره طرفینه کیته‌چك قسمینك فرانسیه هم آنـگلیه طرفندن صالنووی احتمال. بوطوغریده

ژیاده هم براهمانلق.

انسانلرنك بر یوزنده یاشی باشلاوی واحوال تاریخیه‌لری آزغنه معلوم بولغان بر دوره‌گه کیلسه‌ك، شول پرده وشول اسیناپی آچوبرله دین واعتقاد باشلانووین کوره‌مز. انسان دنیاغه کیلووی برله کنده عقلی نسبتنده دین دیگان برشی‌نی، موجد دیگان برقوت ایه‌سن اویلارغه مجبور بولغان. برشارنده ایك ایسکی خلق هم احوال تاریخیه‌لری بخشی‌غنه معلوم بولغان کشیلر هندیلردر. مین آلرنك دین واعتقادلری، حقنده یازارغه اویلادم.

هندیلرنك دینلرنده اوچ دوره بار: برنچی بلخ حوالیسندن باقتیریان حوالیسنه کیلگانگه‌قدر بولغان دینلری. بویرده‌گی دینلری «ژیاده» دینی ایدی.

ایکنچی اصل «غانج» نهری حوالیسنده اولغان دینلری اولوب «براهما» دینی نامیله معروفدر. اوچنچی ایك صوڭ دوره «بوددا» دینی یاکه بوددیلقدر.

«ژیاده»لر دینی قایسی زمانده وجودکه چیقدغی هم «براهما» دینینك ده ابتدا ظهوری ونشره باشلانو وقتی آچق معلوم توگل. بومسئله اختلافلی.

لکن براهمانلق ژیاده‌دن صڭره تأسیس ایتلگان دیورلر.

ژیاده‌لر دیننده «ژیـاده» نامنده سانسکریت تلنده یازلغان کتابلر بك موجوددر. بوکتابنك محتویاتی کوبسی مناجات وتضرعدن عبارتدر. «ژیاده» دیگان کلمه علم معنی‌سینه مقابل اولوب ژیاده‌لرنك محتویاتینه قاراغانده بونلر کوب معبودلر اتخاذ قیلغانلر. معبودلرینه «دیۋا» نامی ویره‌لر ایدی. (ترکیچه وفرانسزچه‌ده ایکی معناده مستعمل دیو کلمه‌سینك تدریجا وشبو لفظدن کوچدکنده شبهه یوقدر).

مذکور ژیاده دینندن بیك کوب دینلرگه تورلی آورولر تورلی خرافاتلر بایتاققنه کرب قالغان. ژیاده دیننده ایك مشهور معبود «ایندره» ایدی یعنی کوك طاوشی معنی‌سنده. بوندن قالا مقبوللری: «سوریه- قویاش» «آگنی- اوط» ایدی. بونلردن بلنه‌که اوشبو دین تثلیث دن عبارت بولغان. بواوچ معبود اچنده آگنی‌نی بیك یاراتالر ایدی. هم آگنی حقنده کوب مناجتلری وشعرلریده واردر. آگنی ایونك بـر بوچه‌اغنده دائم یانوب شول ایونك عائله رئیسی اوطنك ملاسی حکمنده اولوب آڭا خدمت ایته، وآنك رحمتینه نائل اولورغه طرشه، وآنی سوندرمسکه اجتهاد ایته ایدی.

ژیاده‌غه مخصوص یازلغان مناجتلردن بلنه‌که گمان‌ایچه مذکور رأیس اوطنك یانوون دوام ایتدرسه آنده‌غی یاقنلیق طوغری قویاشقه کینوب، قویاش ایرسه بر حالـگه ممنونیتندن کوکدن یغمور ییه‌ره‌ده اوله‌نلر اوسه، وآنی آدملر آشاب ترکلك قیلالر. وشول اوطنی سوندرمه‌و جمیع انساننك دوامینه سبب اعتقادنده‌لر ایدی.

بودیننده یعنی ژیاده‌ده ایك زورعبادت: دعاوتضرع ایدی. کشی معبودکه دعاقیله‌ده اول معبوددن برنه‌رسه‌نی تله‌وین یاکه تله‌مه‌وین بلدره. معبودده‌ئه‌لگی دعاچینك تله‌گانن اشلی یاکه اشله‌می دیورلر ایدی.

مثلا. برهندلی «سوریه»دن یغمور تلی هم دعا ایته. اگر دعادرگاه سوریه‌ده مقبول بولسه‌ئه‌لـگی هندینك تله‌گانی بولا، معلوم بر یرگه یغمور یاوا اعتقادنده‌لر ایدی.

منه بوسویلب کیلگانم بلخ حوالیسندن باقتیریان حوالیسنه کیلگانگه قدر بولغان دینلری اولوب تثلیثدن عبارت بولغان ژیاده ایدی. بو دینده اساسی براهمیت بولماغانلغنه قسقاغنه سویله‌دم.

اینـدی اصل «غانج» یلغاسی حوالیسنده بولغان دینلرن قاریق: غانج حوالیسنده بولغان دینلری براهما دینی اولوب بردوره‌گه براهمالق دوره‌سی دیورلر.

براهمـا دینینك ناشرلری هندنك کاهنلری یعنی براهمانلردر. براهمـا دینینك قانونلری «مانو» اسملی اولوب، هندیلرنك فکرنچه «مانو» دنیاغه ایك اوّل کیلگان آدم ایمش.

وشول کشی جمیع ابنای بشرگه خدایی بریول کورسه‌توب هم الله امری برله آلارغه مڭگولك بتمس توکنمس برقانون توزوب قالدرغان ایمش.

بونلرنك «مانو» نامنده اولغان کتابلرنده عبادت ده بار ایدی. تاغنده «بعث بعدالموت» اولوب، لکن اسلامیت اساسنچه اولمایچه بعضی اولـگاچ روح ایکنچی جسمگه انتقال معنی سنده آلغان ایدی.

بوکتاب الك خلق حقنده بیك قزق سوز سویلی، منه‌نیچك ئه‌یته: اوّل بر واجب اوله‌رق اول براهما اولغان‌دی. لکن شخص بولماینچه انسانلرغه معلوم بولماغان برقوّتدن عبارت بولغان‌دی. بو واجب یعنی براهم بركوننی اوزینك تله‌وی بوینچه بیك کوب معبودلر خلق قیلادی‌دی. لکن معبودلرنی خلق اوچون باشقه برشیگه محتاج بولمادی بلـکه بونلر جمله‌سی شول براهمنك اوزندنوك چقدیلردی. اول معبودلرنـك ایك مشهورلری:

«براهما»[1] «ۋیشنو»[2] «سیۋا»[3]

ایدیلردی. برمعبودلر غیربرواجب توگل روحلری بربولغان عین براهم ایدی‌دی. بونلرغه سانسکریتده تریمورتی دیب اسم بیرله. بونلرغه هند تثلیثی دیورلر.

بواوچ معبودلردن دیگر کچکنه معبودلر طووا. هم کچکنه معبودلردن، انسانلر طووادی. لکن انسانلرده بو معبودلردن جسما آیرلسه‌لرده روحلری آیرلماغان‌دی. بلکه غیری زمانده همه کشی براهم دی.

اگرشولوق انسان، رحمت‌حقه واصل اولسه گه‌ودەسی ئولـگـاچ روحی شـول براهماغه یعنی الوغ معبودکه بارب طوتاشادی. دیمك برکشی، یخشی اشلر اشله

و

ترکیه وفرانسیه آراسنده مخابره و مذاکره‌لر باشلانغانلغی استانبولدن آلنغان تیلیگرامدن آڭلاشلدی.

ترکیه و گریتسیه. بوندن مقدم ترکیه حکومتی عسکریه وزیری محمود شوکت پاشانڭ لائحه‌سی بوینچه گریتسیه حدودینه ۱۲ دانه زورطاغ طوبی ایله بیك کوب پولیمیتلر قویارغه قرار بیرگان ایدی. بو اش گریتسیه‌نڭ کوڭلینه اوشاماغان. اول ترکیه‌گه جواب اولمق اوزره ترکیه‌گه یاقن ییرلرنده بیك زورمانیوٴرلر یاصارغه قرار بیرگان. بعض گازیته‌لر اوشبو مانیوٴر وقتنده ایکی آراده صوغش باشلانوب کیتو احتماللندن قورقوب یازالر.

آنگلیه. بوکونلرده آنگلیه‌نڭ وکیللر پالاتاسی یوغارغی پالاتاده‌غی لوردلرنڭ حقوقلرن کیمتو حقنده حکومت طرفندن تقدیم ایتلگان لائحه‌نی پاسخه بایرامینه قدر قارارغه قرار بیردی. محافظه‌کارلر بو مسئله‌نڭ وکیللر پالاتاسنده قارالماوینه اجتهاد ایتوب قاراسه‌لرده، مقصودلرینه ایرشه آلمادیلر.

آنگلیه حکومتی بوسنه فلوط اوچون، باشقه یللرغه قاراغانده ٤٠ میلیون صوم آرتق مصارف طوتارغه قرار بیرگان. آنگلیه نڭ بوخصوصده‌غی لائحه‌سی پارلامینت طرفندن قبول ایتلگان ایدی. بو یل آنگلیه حکومتی یوزمیلیون صومدن آرتغراق آقچه صرف ایتوب، برنیچه‌دانه زور برونینوس ایله‌مینونوس وکونطر مینونوسلر اشله‌تمکچی بولا ایکان.

◆◆

اش وقتن ته‌ولکه ۸ ساعتکه قالدرونی طلب ایتوب، لوندون شهرنده‌گی مطبعه‌لرده خدمت ایتوچیلرنڭ اش طاشلاغانلقلری یازلغان ایدی. مطبعه خوجه‌لری خدمتکارلرغه آچوایتوب، همه‌سن چغاروب ییبه‌رگانلر ایدی. برنیچه آتنادن بیرلی مطبعه‌لری یابق طورغانلقدن، کوبسی خدمتچیلرن کیری آلورغه مجبور بولغانلر. حاضرگه آنلر اش وقتن هفته‌گه ٥٠ ساعتکه قالدرورغه رضالق کورسه‌تکانلر.

◆◆

لوندون شهرینڭ دوماسی بوکونلرده اوقواشلری حقنده مذاکره ایته‌رگه قرار بیرگان. لوندون شهرنده‌گی ابتدائی واعدادی مکتبلرگه ٤ میلیون یارم، عالی مکتبلرگه ۹ میلیون صوم آقچه تعیین قیلنغان ایدی.

ایران. ایران شاهینڭ نائبی نصرالملك بوکونلرده طهران شهرینه قایتوب ییتدی. ۲۷ نچی غینوارده نصرالملك ایرانڭ وزیرلرن هم سیاست ایله شغلله‌نوچیلرن حضورینه چاقروب کیڭاش مجلسی یاصادی. ۲۸ نده آڭا مجلس طرفندن وکیللر باروب، نائبلقغه صایلانووی هم صاوسلامت طهرانغه قایتوب ییتووی ایله تبریك ایتدیلر.

◆◆

ایرانده فتنه‌لر چغاروب روسیه‌گه قاچقان مشهور رحیم خاننڭ ینه‌دن ایرانغه قایتقانلغی یازلغان ایدی. رحیم خان باشده فتنه‌لرگه قاتشماسقه‌سوز بیرگانلکدن، اوّلده اشله‌گان عیبلری اوچون، حکمگه طارتلمایاچق ایدی. لکن اول وعده‌سنده طورا آلماغان. یانبینه شاهسوانلرنی ینه‌دن جییوب، چوالورغه قوتورتا باشلاغان. شول سببدن ایران حکومتینڭ امری ایله آنی تبریز شهرنده قولغه آلغانلر.

آوٴستریه. آوٴستریه‌نڭ پایتختی ویٴنا شهرنده بانکه فیرمه‌سی طوتوچی مشهور روتشیلد ٦۸ یاشنده بولغان حالده بوکونلرده یوره‌گینه پارالیچ بولوب ئولگان.

گیرمانیه. عسکری وبحری اشله‌رگه مصارفنی آرتدرو حقنده گیرمانیه‌ده باشقه دولتلردن قالشمی. بوکونلرده ره‌یخستاگ نڭ بودژیت کامیسیه‌سنده حکومت طرفندن تقدیم ایتلگان لائحه‌ده صوغش قوراللری هم برونینوسلر اشله‌تور اوچون، بوسنه ۷۰ میلیون صوم آرتق راسخود طوتوهم بوندن صوڭره هریلنی عسکری مصارفنی ۱٤ میلیون صوم آرتدرا کیلورگه تییشلگی بیان ایتلگان ایدی. اوشبو لائحه کامیسیه طرفندن قبول ایتلدی.

ترکیه‌دن یاردم.

ترکستانده زلزله آفتندن ضرر کورگان خلق فائده‌سینه ترکیه‌ده اعانه جییا باشلادیلر. بوخصوصده مجلس یاصاب کونفراس بیره‌چکلر ایکان.

داخلی خبرلر

دارالفنونلرده. پیتربورغ اونیوٴیرسیتیتنڭ ایکی کونگه قدر یابلغانلغی تیلیگرام خبرلرنده کورندی. رایف‌نڭ خاتونلرغه مخصوص عالی کورصلری‌ده یابلغان. تیخنالاگیچسکی اینستیتوتده اوقوچی استودینتلرنڭ کوبره‌گی زاباستوفکه یاصارغه قارشی طورغانلر. باشقه اینستیتوتلرده اوقو اوّلگی ترتیب ایله دوام ایته.

موسکواده اونیوٴیرسیتیتده هم عالی خاتونلر کورصنده اوقوچیلر اوقونی طوقتاتورفه برنیچه مرتبه طرشوب قاراسه‌لرده موفق بولا آلمادیلر.

زلزله. اسسی کول یاننده آلیکسییوٴسکی آولنده زلزله سببلی ییرنڭ اوستی بتونله‌ی اوزگارگان. برمربع چاقرم ییر ۱۰ ساژین اوطورغان. حاضر اول ییر قوّتلی بوز آغمنده‌غی بوز شیکللی بولوب قالغان. آولنڭ چه‌چولیك ییرینڭ اوچدن برسی اشکه یارارلق توگل.

پادشاه حضرتلرینڭ فرمانی ایله گینیرال-مایور باگراتیون - موخرانسکی ۲۷ نچی غینوارده ییدی صوولایتینه ییبه‌رلگان. اول آنده زلزله‌دن ضررلانغان ییرلرنی قاراب یوریه‌چك، ضررلانغان کشیلرکه نی طریقه یاردم ایتلگانلگی ایله طانشاچق هم یاکادن نیندی یاردملر کیره‌ك ایکانلگن تیکشره‌چکدر.

بودژه‌ت. دولت دوماسنده‌غی بودژیت کامیسیه‌سی ۱۹۱۱ نچی یلده بولاچق واردات ومصارف‌نڭ اسمیته‌سن قاراب بترورگه یاقنلاشدی. کامیسیه‌نڭ رئیسی آلیکسیینکونڭ ئه‌یتووینه قاراغانده، بویل راصخودقه قاراغانده داخود ۲۰ میلیون آرتوب قالاچقدر. اما حکومت طرفندن کرتلگان لائحه‌گه قاراغانده ۱۱ میلیون صوم راصخود آرتق بولاچغی تخمین ایتلگان ایدی.

بودژیت کامیسیه‌سی بعض راصخودلرنی کیمتکان، بعض داخودلرنی آرتدرغان. شونڭ اوچون اسمیته حکومتکینه قاراغانده بیك کوب اوزگارگان.

چوما. خاربین سوداگرلری سوداهم مالیه وزارتلرندن، بورچلرنی توله‌ونی اوچ آی کیچکدرورگه رخصت صوراب عریضه بیرگانلر. چونکه بتون مانژوریه‌نی چوما چولغاب آلغانلقدن صاتو بیك ناچار. قتایلرغه طاوار برده کیتمی. صاتو یوقلق سببلی سوداگرلر زاکازلرن‌ده‌توله‌ب آلا آلمیلر. ملی بانکه‌لر وٴیکسل اوچوتن ۲۰ پراسینت کیمتکانلر.

گرچه چوما بیك قوّتلی بولسه‌ده، چوماغه قارشی بولغان تدبیرلرکه قتایلر قارشی طورالر. خولانفو دیگان ییرده بازارده ۳۰۰۰ له‌ب قتای هم خونخوزلر جییلوب حکومت مؤسسه‌لرن طالاغانلر. شهر خلق قولنده. چووالونی باصار اوچون عسکر ییبه‌رلگان.

فودزه‌دانده هر کوننی ۲۰۰ له‌ب کشی چومادن اولوب طورا. شهرنی حاضر ۲ مکله‌ب صالدات چورناب آلغان. چیتدن برده کشی کرتمیلر.

اطراف خبرلری

طومسکی.

طومسکیده واعظ نوروزی جنابلرینه «مدنیت» اسمنده بر مجموعه چغارورغه مساعده ایدلمش.

شاید تیزدن میدان وجودکه کیلسه کیره‌ك.

◆◆

طومسکیده بر کیری بای بار ایکان. اشی زورایغانچی روسچه اوقوغه وهربر ترتیبکه کیری طورغان ایکان. سوداسی زورایغاچ روسلردن کاتب وبوخگالتیرلر طوتا باشلاغان. لکن آنلر ایله سویله‌شه بلمی ایمش. حال بوکه سویله‌شو ومراد آڭلاشو لازم بولا.

ایمدی بوموژیك روسچه اوقوغه خلاف طورمی. کیره‌ك ایکان‌دی. آلآن؟

استه‌رلی طرفی.

استه‌رلی اویه‌زنده مفوز قریه‌سنده ایکی مدرسه وبر قزلر مکتبی بار. مدرسه‌لرده ایکیشه‌ر یوزشاکرداوقی. مسجدلری طاشدن صالنغان.

لکن حاضر بارطی آول ییرلرن غیرلرگه صاتوب بتردیلر. سودا وهنر کیلمشکلر قولنده. تیزدن بو آولنڭ خلقی ییرلرن آلغان کشیلرگه خدمتچی بولوب قالاچقلر. اول وقت طاش مسجد ایله مدرسه‌لرنی کملر تربیه قیلور ایکان؟ بوکیلشدن باشقرد آوللرینڭ بته‌چکلرنده شبهه یوقدر.

بونی الکدن بلوب طورورغه کیره‌ك. بزنڭ مسلمان باشقرد قرداشلرمز یوقدر. فقطمین «پوسولمان» دیب یوروچی کونلکچی خدمتکارلرغنه باردر. آنلرنڭ بولغانی نی‌ده، بولماغانی نی؟ طاش مسجدنڭ آغاچ ملالری مسجدومدرسه اوچون آولدن برآز ییروقف قیلدرسه‌لر هیچ بولماسه، بلکه احتمال طاش مسجد اوزی سلامت قالور ایدی.

تورلی خبرلر.

تفلیسده عسکری-گروزینسکی یولده بیك کوب قاریاووسببلی یول بتکان.

نیکولایفده غایت صالقنلقدن، خارجی پاراخودلر بوز واتاطورغان پاراخودلرنڭ یاردمی ایله گنه یوریلر. نیکولایف ایله آدیس آراسنده یولچیلر یورته طورغان پاراخودلر وقتلیچه طوقتاغانلر.

یوٴپاتوریه اویه‌زنده بیك کوب قاتوب اولگان کشیلر طابلوب شهرگه کیترلگانلر. قار کوب بولو سببلی ۲۸ نچی غینوارده پوچته‌ده یوری آلماغان. پاراخودلر برنیچه کوندن بیرلی طوقتاب طورالر.

فینلاندیه‌ده بوز ایله آغوب کیتکان ۱۰۰ بالقچی یامبورك قریبنده قوطلغانلر.

قتای حکومتینڭ اوتنووی بوینچه چومانڭ قایدن چقغانلغن هم نیندی تدبیرلر قیلورغه تییشلگن تیکشرواوچون روسیه‌دن پروفیسور زابولوتنی تحت ریاستنده طبیبلر ییبه‌رله چکدر. بونلرنڭ راصخودلری قتای حکومتی اوستندن بولاچق.

اورینبورغده ییدی صوولایتنده زلزله‌دن ضررلانغان کشیلر فائده‌سینه سیار طروپا آرتیسلری طرفندن صحنه‌گه قویلغان «قیامت» «وقت» نڭ یازدغینه کوره بیك موفقیتلی چقغان. اوینچیلر کمال مهارت ایله اویناب «چن قهرمانلرنی» اورینبورغ خلقینه طانشدرغانلر.

کورله‌نسکی گوبیرناده گارتانزی اسملی کشینڭ ایمینیه‌سنده روزالیه اسملی براشچی خاتون بالاطابقان. صوڭره بالاسینه میشایاق قابدروب اوترگان‌ده خنزیرلر آزبارینه چغاروب طاشلاغان. شول بالانی آشاغان خنزیرلر همه‌سی آغولانوب اولگان. بیطاری طبیب خنزیرلرنڭ برسن یاروب قاراغاچ اچندن بالا سویه‌چکلری چقغاچ‌قنه اشنڭ نیچکلگن سیزگانلر. خاتون اوزینڭ جنایتن اقرار ایتکان.

قزان خبرلری

میشچانلر جییاشی. ۲۸ نچی غینوارده میشچانسکوی صابرانیه‌نڭ عمومی مجلسی بولدی. مجلسده ایڭ اوّل صابرانیه اداره‌سینڭ هم دارالعجزه‌نڭ واردات ومصارف اسمیته‌سی قارالوب تصدیق ایتلدی. اوشبو اسمیته بوینچه بوسنه میشچانسکوی صابرانیه‌نڭ وارداتی ۳۰۳۲۰ صوم، مصارفی ۲۹٤٥۸ صوم بولاچق. صوڭره تفتیش کامیسیه‌سینڭ داکلادی اوقولوب قبول ایتلدی.

مجلسده کره‌ستیانلرنڭ آزاد ایتلولرینه ۱۹ نچی فیوٴرالده ٥۰ یل طولو مناسبتیله یاصالاچق بایرامگه اشتراك ایتو مسئله‌سی‌ده مذاکره‌گه قویلدی. بایتاق مکالمه ومباحثه‌دن صوڭره مذکور بایرام شرفینه فقیر میشچانلر اوستنده بولغان ۱۰ مڭ صوم نیدایمکه‌نی توله‌تمه‌سکه قرار بیردیلر. اوشبو ۱۰ مڭ صومنڭ بیش مڭی روسلردن وبیش مڭی مسلمانلردن آلنمی قالورغه تییشلی. مجلسده مذکور بایرام کوننده دعا مجلسی یاصارغه ۱۰۰ صوم آقچه تعیین قیلندی.

چوماحقنده کورس. قزان دارالفنونینڭ طبیه شعبه‌سنده پرافیسور ژیصوتسکی تحت ریاستنده طاعون مرضینه قارشی طورو کامیسیه‌سی تأسیس ایتلگان ایدی. اوشبو کامیسیه چومانی طاراتماسقه طرشورغه کشیلر حاضرله‌ر اوچون، برکورس آچارغه قرار بیردی. اوشبو کورس ماسلینسه‌دن صوڭ آچلوب، پاسخه بایرامینه قدر دوام ایته‌چك. بونڭ مصارفی اوچون، معارف وزارتی طرفندن ۸۰۰ صوم آقچه تعیین قیلنغان ایدی. بو آقچه بیك آز بولغانلقدن، مذکور کامیسیه قزان ولایتنده‌گی زیمستوالرغه مراجعت ایتوب، برآز یاردم کورسه‌تولرن هم اوزلری طرفندن مذکور کورسکه طبیبلر ییبه‌رولرن اوتندی.

گوبیرناطورنڭ سفری. قزان گوبیرناطوری استریژیفسکی جنابلری ولایت اشلرن وٴیس گوبیرناطور پیتکیوٴیچ جنابلرینه طابشروب، داخلیه وزیرینڭ رخصتی ایله پیتربورغه سفر قیلدی.

تعلیم عمومی حقنده. بوندن مقدم شهر اداره‌سی قزانده ابتدائی اوقونی عمومی یاصاو حقنده لائحه توزوب، معارف وزارتینه تقدیم قیلغان ایدی. لائحه‌ده مسلمان مکتبلری‌ده اوقوخانه‌لر چلته‌رینه کرتلگان ایدی. بو اش تعلیم عمومی مسئله‌سینڭ تیزره‌ك حل قیلنووینه مانع بولغانلقدن، شهر اداره‌سی مسلمان مکتبلرن عمومی پروگرامدن چغارورغه قرار بیردی هم بوخصوصده قزان ولایتندن صایلانغان دوما اعضالرینڭ برنیچه‌سینه خبر ییبه‌روب، لائحه‌نی معارف وزارتندن آلوب کیری قایتار وحقنده اجتهاد ایتولرن اوتندی.

اوغریلق. نصیب اللین فامیلیه‌سنده‌گی کره‌ستیان پچه‌ن بازارنده نعمتوللین‌نڭ کیبتینه کیلگان هم خوجه‌سی کورمه‌گان وقتده ایکی قابچق اوٴن اوغرلاب کیتکان ایکان. نعمتوللین واقعه‌دن خبردار بولغاچ، اوغرینی طوتوب اوستندن پرتاکول قویغانلر.

جایگی کورس. بوندن مقدم ولایت زیمستواسی زراعت فیرمه‌سنده کره‌ستیانلر اوچون، ایگن اشلرینه اوٴیره‌تو حقنده کورس آچارغه قرار بیرگان ایدی. اوشبو کورس برنچی آپریلده آچلوب، اوکته‌بر باشینه قدر دوام ایته‌چك. کورسقه قزان ولایتنده زیمستواغه صالم تولی طورغان کره‌ستیانلر قبول ایتله‌چك. اوقورغه تله‌وچیلر ۱۷ دن اوزغان هم روسچه ابتدائی تعلیمنی تمام ایتکان بولورغه تییشلی. درس طڭلاوچیلرنڭ اوقو، فاتیر وآشاو، اچومصارفلری همه‌سی زیمستوا آقچه‌سندن طوتلاچق.

محکمه زالندن. اوتکان سنه آپریل آینده قزان پوچته‌سنده خدمت ایتوچی چینوٴنیك یمیلییانوف یعقوبف اسملی مسلمان اوستندن دانوس یاصاب، یوللر وزیرینه اعلامنامه ییبه‌رگان. اعلامنامه‌سنده یعقوبف‌نڭ نیژنیده بوتون روسیه وٴیستافکه‌سی یاصالغاندن صوڭ، یوللر اداره‌سینڭ پاوٴیلییوننده‌غی جهازلرنی اوزینه آلوب قالغا

برله بر نیچه زماندن صوڭره الوغ معبود بولا آلا. «پانتییزم» بومعبودارگه علوم دینیه‌ده دیب یورنله.

«مانو» نڭ بیانچه انسانلر بالخاصه براهمندن ظهور ایتدیلردی. براهمنڭ باشندن: براهمانلر-کاهنلر. قولندن عسکرلر، آیاقندن سوداگرلر، قورصاغندن زراع، یعنی ایگنچیلردی. منه‌شول تقسیم بوینچه هندده ابسکیدن بیرلی خلق برنیچه صنفلرغه آیرلا. اسیر صنفی ایڭ توبه‌ن، وایڭ پس، برصنف صانالوب، آلارخداینڭ قهرینه طاب کیلگان کشیلر حساب ایتله. آلارنڭ دنیاده گوده‌لری کوب عذاب چیکسه‌ده، عاقبت اگر براهمنڭ رحمتینه نائل بولسه‌لر، وبراهمغه دائم دعاده اولسه‌لر، اولگاچ روحلری علی المراتب، براهمغه انتقال ایته آلادیلر. لکن اسارا روحی طوغریدن طوغری براهمغه ایرشه آلمی، بلکه ایکنچی بعثتنده سوداگرگه کروب صوڭره عسکرگه کرب دورتنچی بعثتنده براهمانلرغه یعنی برکاهنغه کرب آنده اول روح عمرین بخشی لقده براهمغه دعاده اوتکرسه دورتنچی بعثتندن صوڭره الوغ معبود اولغان براهمغه کوچه آلادیلر.

ایندی فاسقلرنڭ روحی علی المراتب تنزیل ایتلوب عاقبت، جزاٴ براتکه کره، صوڭره اول روح ات بولوب عمرن اوتکه‌ره، وشونده جزاسن چیکه دیلر. دیمك آنلرچه اتلرنڭ جانی‌ده فاسق انسانلرنڭ جانی ایمش.

الحاصل «مانو» نڭ بیانچه انسانڭ روحی قدیمی‌دی. هرانساننڭ روحی اولگاچ ادنابرشیگه کوچه‌روی برله جزاسن کوره‌دی.

جنات مقابلنده عزیزلرنڭ روحی براهمغه کوچه‌دی.

«مانو» نڭ بیانچه ئه‌لگی اوچ معبود معین براراده‌گه تخصیص قیلنغان.

مثلا: براهماموجد، سیوٴا مخرب، وٴیشنو محافظ اولوب هرنرسه‌نڭ محوینه ممانعت قیلادی. سیوٴا انسانلر آراسینه برکشی صفتی برله کرب انسانلرنی صاقلی، آنلارغه طارلق وقتنده یاردم ایته، سفرده بولدن یازغانلرغه یول کورسه‌ته، اعتقادنده‌لر ایدی.

الحاصل برده حضرت «حضر» حقنده نه کیفیتده روایت بولسه آنلرده «سیوٴا» حقنده شوندی براعتقاد بولغان. سفرنیت ایتسه‌لر آنڭ یاردمی وآنڭ رضاسی اوچون قربان بیرگانلر.

هندلیلرنڭ، طوغری ئه‌یتکانده بو دیننڭ احوال سیاسیه‌لری‌ده بیك عدالتسز بولغان. منه‌نیچك: یوغاریده ئه‌یتکان ایدم، قول بولغان کشیلر ایڭ ادنی درجه‌ده صایلوب توبه‌ن صنف یوغاری صنفلرغه خدمت ایته‌رگه بورچلی، آنلرنه بیورسه اول امر توبه‌ن صنفقه الهی برقانون حکمنده اولوب اجرا قیلنورغه تیوش بولغان. خلق قاشنده ایڭ الوغ اجرلرگه نائلیت: مقدس غانج نهرنده غسل قیلو یاکه اوزن مذکور نهرگه غرق قیلوب قربان قیلوبولغان. میڭلربنی یرگه کومماینچه بلکه مقدس غانج نهری واسطه‌سیله اللهغه طوتاشسون دیب اوشبو نهرگه آغزوب ییبه‌روربولغانلر. بوکونده اولکارن غانج نهرینه آغز ومقدس بر عبادت حساب ایتلسه‌ده، هندییری انگلیزلر تحت تصرفنده بولغاندن بیرلی آنلر اوشبوقنا عادتکه ممانعت ایتدیلر. اورلاب یاکه یاشرنب طاشلاوچیلر بولماسه طوغریدن طوغری غانج نهرینه طاشلاتمیلر. چونکه میتلر بارغه چغوب تورلی آوروغه باعث بولواری بیك یقین. وبتون هندگه کوتلمگان برآورونڭ طارالووی احتمال.

بعضلرنڭ گمانچه براهما دینینڭ ادیان متأخره‌نڭ بعضلرینه تأثیری اولمشدر.

میرعزیز الاوقماصی

نلغن هم آنلر ایله ١٥ یلدن بیرلی استفاده قیلوب طوزدروب بترگانلگن بیان قیلغان ایکان. پالیتسه‌نڭ تفتیشی صوڭنده یمیلییانوف‌نڭ دشمانلق سببلی یالغان دانوس یاصاغانلغی هم یعقوبف‌نڭ ژیستافکه‌دن بر نرسه‌ده آلوب قالماغانلغی معلوم بولغان. بواشی اوچون، دانوسچی چینوژنیك اوزی حکمگه بیرلگان ایکان. اشی بو کونلرده آکروژنی محکمه‌ده قارالدی. محکمه یمیلییانوف‌نی عیبلی طاوب، ایکی آیغه حبسخانه‌گه یابارغه قرار بیردی.

◆◆

بو کونلرده پالاتا محکمه‌سنده کازناچیتسۋاده خدمت ایتکان وقتده ئولگان کشیلر اسمندن ٢٥٠٠ صوم قدر پینسیه آقچه‌سی آلوده متهم بولغان بوخگالتیر دوبرولیوبف، کاتب اسمیرنوف هم خزینه‌دارلری لوپاتین ومیفودییف نام آدملرنڭ اشلری قارالدی. آنلرنڭ بعضلری خیانت طریقنچه، وفات بولغان آدملرنڭ پینسیه‌لری ایله فائده‌لەنوده عیبله‌نگانلر ایکان. پالاتا محکمه‌سی آنلردن اسمیرنوف‌نی ٢ یل یارمغه آریستانتسکی روطقه یبه‌رورگه، دوبرولیوبف‌نی اورندن چغارورغه هم لوپاتین‌نی بیك قاتی شلته‌لەرگه قرار بیردی. میفودییف محکمه طرفندن عیبسز طابلدی.

طاعونغه قارشی طورو حقنده.

ولایت زیمستوانڭ اداره‌سی قزان ولایتنده‌گی همه اویه‌ز زیمستوالرینه تیلیفون بوینچه خبر یبه‌روب، چوماغه قارشی طورو اوچون، نیندی چاره‌لرغه کرشکانلکلرن صورادی. اگرده کرشمه‌گان بولسه‌لر، بو طوغریده تیزره‌ك کیڭاش مجلسلری یاصارغه قوشدی. زیمستوانڭ طاعونغه قارشی طورو مقصودی ایله تأسیس ایتلگان کامیسیه‌سی چومانی طاراطورغه بیك زور سببچی بولغان کوسیلرنی ممکن قدر بترورگه وکوسیلرنی ئوترگان کشیلرگه هردانه‌سندن حسابلاب اوچه‌رتیین مکافات بیرورگه قرار قیلغان ایدی.

قزان ولایتنده‌گی زیمستوالرنڭ همه‌سی بونڭ اوچون آقچه تعیین قیلسه‌لر کیره‌ك.

کانسیرتنی موزیکه کیچه‌سی.

٢نچی فیۋرالده چهارشنبه کون کیچ «شرق کلوبی» زالنده اسماعیل علی‌اکبرف تحت ریاستنده ٢ بولکدن عبارت کانسیرتنی موزیکه کیچه‌سی بولاچق.

کیچه‌ده ملی کویلردن آشقازار، بالا میشکین، بیگل کویلر وغیرلر، روسچه «ژیزن زاتسارا» وباشقه اوپیرادن آلنغان مشهور کویلر ومقبول تانسلر ترکچه‌دن استانبول مارشی وغیرلر اوینالاچقدر.

بو کیچه‌ده‌ده اوتکان کانسیرتده اویناب خلقنڭ محبتن جلب ایتکان مشهور موزیکه معلملری تیخومیرف، تیسسین ودوبروسمیسلف‌لر اویناچقلردر. اویون نه‌ق ٨ یارمده باشلاناچق. اورون بهالری آرزان کلوب اعضالرینه بوش.

اعانه. ترکستانده زلزله‌دن ضرر کورگان کشیلر فائده‌سینه پچەن بازارنده سوداگر محمود غفورف جنابلرندن ١٠ صوم اعانه اداره‌مزگه طابشرلدی.

فنی خبرو تجربه‌لر.

ره‌لافون.

کوبدن توگل ره‌لافون اسمنده یاڭا بر آپارات اختراع ایدلدی. بو آپارات ایله پویزده باروچی کشیلر اویده قالغان کشیلری ایله هم شولوق تیمریول خطنده‌غی ایکنچی پویزده بولغان کشیلر ایله سویله‌شو ممکن بولاچقدر. بونڭ سایه‌سنده پویزدلرنی کوب هلاکتلردن قوتلدرو ده ممکن بولاچقدر. مثلا بر بیرده یول بوزلغان بولسه، یولنی قاراوچیلر بو آپپارات واسطه‌سی ایله پویزده‌غی خدمتکارلرغه خبر بیرو ممکن بولادر. بو آپپارات آنگلیه‌ده گانس فون کرامیر اسملی بر نیمیس طرفندن چبقسز تیلیگراف اصولنده اختراع ایدلمشدر.

ره‌لافون آپپاراتی لوندون ایله برایتون آراسنده ساعتینه ٧٥ چاقرم تیزلك ایله حرکت ایته طورغان پویزده تجربه ایدلوب قارالغان. بو آپپارات واسطه‌سی ایله پویزده باروچیلر استانسه‌ده قالغان کشیلردن دیپیشلر آلغانلر.

بو گرچه چبقسز تیلیگراف اصولنده ایسه‌ده بتونله‌ی اوك چبقسز توگل. تیمریول خطینڭ بوینچه آستندن تیمر چبق صالنوب بارلغان. ۋاگوننڭ آستینه یاصالوب اوستره‌لوب بارا طورغان بر رامکه شول چبقغه صدرلوب بارغانلقدن ایلیکتریکلری برله‌شوب ایکی آراده سویله‌شو ممکن بولادر.

تورلی سوزلر.

ایلیکتریك فالجی.

آورونڭ بر اعضاسن کیسو لازم بولسه، اوّلده قچقرتوب کیسه‌لر ایدی. یاکه خلوروفورم ایله هوشن یبه‌ره‌لر ایدی. بو صوڭغی آغو بعض آورولرنی الی یوم القیام یوقلاتوب یبه‌رگه‌لی ایدی.

حاضر آمیریکه‌ده روسیه‌لی بر خاتون دوکتور روبینوۋیچ کیسلووی لازم بولغان اعضانی ایلیکتریك قوّتی ایله یوقلاتوئه‌مه‌لن طابدی. بر آورونڭ آیاق بارماقلارن اوز کوز آلدنده کیسوب آلغانلر. اوزی هیچ بر نه‌رسه طویماغان. حال بوکه اوزی هوشنده بولغان.

اداره‌دن جوابلر.

صاراتاوده مسافر ا. م جنابلرینه:

«صاراتاو شهرینڭ مسجد ومکتبن انتقاد قیلوب یازغان مکتوبگز باصلمی. یازارغه وعده قیلغان مقاله‌گز احتمال باصلور».

احمدجان بیکمییف جنابلرینه:

«تعارف مسلمین گازیته‌سی حاضرده اداره‌گه طابشرلمی. خارجی سینزورلر روسیه‌گه دخولن معقول کورمیلر ایمش. بوندن صوڭره هر نسخه‌سی اداره‌سینه کیری یبه‌رلسه کیره‌ك».

حبیب الله یارو للین جنابلرینه:

«قزانده یتیم بالالر اوچون مسلمانلر قولنده ایکی پریبوت بار. هر ایکیسنده روسچه‌ده مسلمانچه‌ده اوقوتلا. لکن بونلرغه کرو اوچون کوزگه قدر عریضه بیروب قویارغه کیره‌ك. حاضر قش اورتاسنده آلماسلر».

ناشر ومحرری: احمدهادی مقصودی.

اعلان
عرب تلی.

عرب تلی اهل اسلامنڭ دین تلی بولسه‌ده مسلمانلردن آنی بلوچی بیك آزدر. حال بوکه مسلمانلرنڭ هر ذکر ودعالری عربچه‌در. جمعه‌لرده اوقولغان خطبه‌لرده عربیدر. اگرده بو خصوصده برشه‌مه‌ل چقماسه ایدی، مسلمانلرنڭ یوزدن طوقسان طوغزی نمازده نی اوقوغانینی وخطبه‌لرده نیلر سویله‌نگانینی قیامتکه قدر بلمی باراچق ایدی. آیت وحدیثلرنڭ معنالرینی بلوچی بیگره‌کده آز بولاچق ایدی. بای مسلمانلر عربستانده حجگه بارالر. عربچه بلمه‌دکلردن عربلر ایله هیچ بر سوز سویله‌شه آلمیلر.

بونڭ سببی شول: اوّلده مدرسه‌ده اوقوماغان کشیلر عربچه هیچ بله آلمیلر ایدی. حاضر دنیا باشقاردی. «شفاهیه» اسملی کتابنی آلوب بوش وقتلرده قاراشدرغان کشیلر عربچه بله باشلیلر بلگان صاین هوسلری آرتا. دردلی کشیلر شفاهیه‌دن باشلاب هوسله‌نوب اوقی اوقی عربچه‌نی بیك کوب بله‌لر. مذکور کتاب درس درس ایدوب بولوب ترتیب قیلنغان. هر درسی برتیندن یوزدرسی برصومدره هر کون بره‌رگنه درس قاراغان کشی‌ده قش بوینچه بو کتابنی اوقوب چغاچقدر. بو کتاب سایه‌سنده عربچه‌گه بر توشنگان کشی آنی طاشلامیدر. عربی کتابلر اوقوب وعربچه گازیته‌لر اوقوب مطالعه‌سنی همان آرتدرادر. البته کوب سوز آراسنده بلمه‌گان سوزلری‌ده اوچری طورغاندر. لکن لغاتکه بر توشنگاچ معناسی آ کلانماغان سوزلرنی لغات کتابلردن قاراب بلو ییگلدر.

عربچه بلوا وزتلمز وادیانمز اوچون‌ده لازمدر. بوزمانده چغا طورغان کتاب وگازیته‌لرنڭ یارطیسی عربی عباره‌لر ایله طولغانی هرکمنڭ معلومیدر.

«یکرمی برنچی عصرنڭ عجائبی»

هر بر مشهور کتابچیلرده فقط ١٦ تیین برابرینه صاتلادر. طوغری یولدزاداره‌سندن صوراتورغه ممکن.

### قزانده بازار بهالری:		
٣١نچی غینوارده		
یاڭی بال، قویرق ایله . .	٧ صوم	٥٠ تین
قوری صغر بوطی . .	١٥ «	— «
یش صغر بوطی . . .	٥ «	٥٠ «
قوری باشماق بوطی .	١٤ «	— «
یش باشماق بوطی . .	٤ «	٨٠ «
دیه‌نکه باباغه . . .	٤ «	— «
آبوکه قوری بوطی .	٢٢ —	— «
یش آبوکه بوطی . .	١٠ «	— «
آنوی قوری بوطی .	١٤ «	— «
یش آنوی بوطی . .	٥ «	— «
صارق تکه‌سی . . .	— «	٦٠ «
آیری صارق روسکی .	١ «	١٠ «
چیرکاسسکی صارق .	١ «	٣٠ «
ککه	«	٨٠ «
جال قوری بوطی . .	١٠_ «	— «
قل قوری بوطی . .	٢٠ _	٢٢ «
بورصق	١ «	٨٠ «
آق قویان	— «	٢٠ «
روساك قویان . . .	— «	٤٠ «
جال قویان	— «	٦ «
آق تین	— «	٢٥ «
قار	١ «	٨٠ «
تولکی قزل	١٣ «	٥٠ «
آس	٢ «	— «
باشکه لادنکه . . .	٥ «	— «
دونی طای	٣ «	— «
آق کرمن		٧٥ «
قاره کرمن . . .	١ «	٥٠ «
بوری	٥	— «
صاب مایی بوطی . .	٦ «	٨٠ «
یش مای بوطی . . .	٤ «	— «
آرش اونی . . .		٧٠ «
بولغی صولی . .	— «	٤٦ «
امیرکانسکی صولی . .	— «	٥٠ «
صارق ایتی بوطی . .	٣ «	٦٠ «
صغر ایتی بوطی . .	٣ _	٤٠ «
قوی مایی بوطی . .	٨ «	٤٠ «
شیکر بوطی . . .	٥ «	٦٠ «
آق مامق	٤٠ «	— «
سیری مامق . . .	٣٦ «	— «
قازیونی ایری . . .	٦ «	— «
قاز یونی واق قاورسز .	١٠ «	— «
ماجی تیریسی . . .	— «	٢٥ «
ات تیریسی ایری . .	— «	٣٥ «
حمرقه‌مکی . . .	٣٧_ — «	— «

یولدز کتبخانه‌سی

«یولدز» کتبخانه‌سی طرفندن اوشبو کتابلر نشر قیلنمشدر:

٢) (معلم ثانی) اصول تحریکیه اوزره ترتیب ایدلمش الفبای عربیدر. بو الفبانی معلم اول‌نی اوقوب تمام ایتکان بالالرغه، قرآنی درست وتیز اوقومغه توشندرمك اوچون تعلیم ایدلور. بونڭ آخرنده (٣٠) قدر قسقا سوره‌لر بالالر اوزلری طانوب اوقورلق درجه‌ده ایری حرف وحرکات ایله آچق شکلده طبع ایدلمشدر. بر آی اچنده بو الفبانی اولندن آخرینه قدر اوقوغان بالاغه طوغری قرآن کریمنی تعلیم قیلنا باشلانور. حاضرده (٥) نچی باسماسی نشر اولندی بهاسی . (٧) تییندر.

٣) (قرائت) بو کتابده قرائت عربیه وتجوید قرآن حکملری بیك آچق صورتده بیان قیلنمشدر. استاذدن قرائت ایشته‌گان وعلم تجویدنی اوقوماغان کشی‌ده بو کتاب ایله قرائتینی درسته‌مك ممکندر. ایکنچی باصماسینڭ بهاسی (٦) تییندر.

بو کتابلر اوچون یولدز اداره‌سینه توگل، قزان کتابچیلرینه مراجعت ایته‌لی.

سرای مسافر خانه‌سی

فتح الله احمداللین‌نڭ

قزانده پچان بازارنده مسلمانلر ایچون «سرای» مسافر خانه‌سنی مین فتح الله احمداللین آرینداۋایت ایدوب همه نومیرلرنی یاڭادان اعلا درجه‌ده چیسطا قیلوب سودامزنی دوام ایتمکده‌مز، لکن اوّلگی خوجه‌غه قاراغانده هر نومیرگه صومینه ٢٠ تین اسکیدکه برله‌ن قبول ایته‌چکمز. همه نومیرلر پار ایله جلتولا، جماعتلری ایله کیلوچی مسلمانلرغه آیرم شیرمه‌لی نومیرلر، خاتونلر هم ایرلر ایچون آیرم جلی بدرفلر حاضرله‌نمشدر، نومیرده پوچته تیلیگراف وباشقه یومشلر ایچون اطاعتلی خادملر موجوددر، آشخانه‌مزده ماهر آش پشروچی‌لر اداره‌سنده بولوب هر وقت حفظ صحتکه موافق طعاملر حاضرله‌نه‌در.

نومیرلر ٤٠ تین‌دن باشلاب ١ صوم ٥٠ تین‌گه قدر آیلقلاب کیلشو ایله، آط ایله کیلوچی‌لرگه آط قویار ایچون محکم کانیوشنی‌لر باردر.

تیلیفون نومری ٥٣٨ نچی.

احترام ایله” فتح الله احمداللین„.

مسلمانلر ایچون «بلغار» مسافر خانه‌سی.

قزانده پچەن بازارنده طراموای استانسه‌سی قارشوسنده.

همه نومیرلر ماسلننی کراسکه ایله بویالغان؛ الکتریق ایله یاقتریله، پار ایله جلتوله. جماعتلری ایله کیلوچی مسلمانلرغه آیرم شیرمه‌لی نومیرلر، خاتونلر ایرلر ایچون آیرم جلی بدرفلر حاضرله‌نمشدر. نومیرده پوچته تیلیغراف وباشقه یومشلر ایچون خدمتکارلر، اطاعتلی خادم وخادمه‌لر موجوددر. ایکی زور زالده، هر وقت مسلمان، روس وترکیه غزیته وژورناللری موجوددر. آشخانه ماهر آش پشروچیلر اداره‌سنده بولوب هر وقت حفظ صحتکه موافق طعاملر حاضرله‌نه. بوفیتده هر تورلی مینیرالنی صولر قواصلر ماردر. نومیرلر ٥٠ تین‌دن باشلاب اوچ صومغه قدر. آیلقلاب کیلشو ایله‌مال آلوب کیلوچیلرگه اصقلادلر حاضردر. تیلیفون نومری ٧٤٨

احترام ایله: برادران رمضانقلر.

اعلان

برنچی مرتبه اولارق مسلمانلر آراسنده یاۋروپا اصولنچه اشلنگان مسلمان قازلقلارینڭ کارخانه‌سی ١٣ نچی دیکابردن رسمی صورتده آچلوب هر تورلی قازلقلارنی صاتماغه باشلادی. کارخانه‌مزنڭ قازلقلاری تمیز ریك اهمیت بیرلوب حفظ صحتکه موافق صورتده حاضرلندکلردن محترم مسلمان قرداشلرمزنڭ مشتری اولارق ممنون بولولرنده شبهه ایتمیمز. کارخانه‌مزده استکا کشیلردن هر تورلی زاکازلر قبول ایتلوچتدن صوراتوچیلارغه صومینه ٢٥ تین زاداتکه ایله نالوژ ایتوب‌ده یباره‌در. تله‌گان کشیلرگه پریسکورانت بوش یباره‌در.

Казань, Евангилистовская ул. домъ Сабитова, Абдулла Кильдишевъ.

محمود بن ابراهیم غفورف

قزانده پچان بازارنده تحۋینسکی پیراۋلکده عبیداللین یادۋوریه‌سنده. کیبتمزده ایرلر اوچون هر تورلی یخشی کلاپوشلر قارا کول هم یگنا مودا ایله چیگوب اشله‌نگان بفك قاما قربلی بورکلر خاتونلر اوچون هر تورلی انجلی، چن کنیتیللی صوڭغی مودا ایله اشله‌نگان قالفاقلر، کاتتاشیلر، ایرلر هم خاتونلر اوچون هر تورلی چینك کاوشلر هم باشماقلر هر وقت صاتلماقده‌در.

زاکاز قبول ایدلوب تیزلك ایله اولگورتوب بیرله هم صومینه ٢٥ تین زاداتکه یبه‌رگان کشیلرگه پوچته ایله‌ن کوندرله‌در.

صوراوچیلرغه پریسکورانت بوش یبه‌رله.

Адресъ: Казань, Махмуду Ибрагимовичу Гафурову.

فیرمه‌مز ١٩٠٩ سنه قزاۋ ستاۋکه‌سنده زور آلطون میدال آلدی.

مغازینلرمزده هر وقت

آرزان بها ایله صاتلمقده‌در:

چن کنیتیل هم یفه‌ك ایله چیگلب اشله‌نگان اعلا طاقیه هر تورلی کله پرش، فس هم قالفاقلر، چن انجیلی کله‌پوش وقالفاقلرده اشله‌ب بیرگه زاکاز قبول ایتامز.

صومینه ٢٥ تین زاداتکه یبه‌رگان مشتریلرمزگه هر طرفقه پوچته هم کانطورلر ایله نالوژنی پلاتیوژ قیلوب‌ده هیچ توقفسز یبه‌رمز.

سودامزنڭ باشلانووی ١٨٦٨ سنه‌ده

تیلیفون نومری ٧٧١.

عین الدین ثابتف

گلاونی اسکلادمز قزانده تیخۋینسکی اورامده اوزیورطمزده.

آتدیلینیه‌مز

پچەن بازارنڭ مسجد آستنده

یارمینکه‌لرده:

مکاریه‌ده مسجد قارشوسنده اوزکیبتمزده ١٢ نچی و١٤ نچی نومرلرده. اربتده گاستینی رەتده. بوگلمه، مینزەله، بری، اوفی، استرلی طاماق، بەله‌بەی، سمبر، چاللی وغیرلرده.

آدریس: Казань, Главный Складъ: Гайнутдину Сабитову.

اجاره‌گه بیرله ایکی محکم اسکلاد بره‌سی طاش، بره‌سی آغاچ. پچەن بازارنده «سرای» ایشگی آلدنده.

پچەن بازارنڭ آپانایفلر یورطنده

صلاح الدین مقصودی

دکاننده کون ماللری هم آیاق کییملری آرزان بها ایله‌ن صاتلمقده.

غالانتاریینی ومانوفاکتور سوداسینه اشنا مسلمانچه وروسچه یازو بلگان مسلمان یگتی اورن ازلی آدریس: پچەن بازارنده بلغارغه قارشی رمضانفده ٤ نچی نومیرده حسنف.

КАКАО
С. СІУ и Ко
САМЫЙ ПИТАТЕЛЬНЫЙ
И УКРѢПЛЯЮЩІЙ
НАПИТОКЪ.

کاکاو

س. سیئو هم قامپانیه

ایڭ توقلقلی هم

نفلقلی اچملك

Редакторъ-Издатель Ахмедъ Низамовичъ Максудовъ. برادران کریموفلر مطبعه‌سی قزانده. Электро-Лито-Типографія и Словолитня Т. Д. „Бр. Каримовы“ Казань.